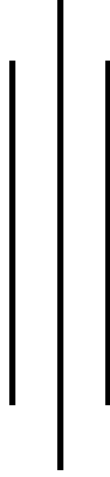

ऊड कार्भिङ्ग उद्योग

औद्योगिक स्कीम

- परिचय र प्राविधिक पक्ष
- आर्थिक पक्ष

नेपाल सरकार

उद्योग मन्त्रालय

घरेलु तथा साना उद्योग विभाग

त्रिपुरेश्वर, काठमाण्डौ

२०७०/०७१

विषय - सूची

- 1) परिचय
- 2) उत्पादन प्रक्रिया
- 3) वातावरणीय पक्ष
- 4) वुड कार्मिङ्ग सतबन्धी अन्य विविध जानकारी
- 5) वुड कार्मिङ्ग सतबन्धी केंची Pictorial Views हरु
- 6) रिक्त
- 7) बित्तिय विश्लेषण ढलक

बुड कार्भिङ्ग

१. परिचय

आजको यस युगमा निर्माण सम्बन्धी कार्य र भवनहरुलाई लोकप्रिय बनाउन विभिन्न किसिमको काठको बुट्टाहरुको प्रयोगले भ्याल, ढोका, फर्निचरका सामाग्री तथा भवनको भित्ताहरु र पिलरमा एक नौलो किसिमको आकर्षण ल्याई पर्यटक आकर्षण गर्न सकिन्छ । काठको बुट्टाको माग स्वदेशमा मात्रै नभएर फर्निचर जस्ता सामाग्री बनाई विदेशमा पैठारी गरेर विदेशी मुद्रा आय आर्जन गर्न सकिन्छ । प्राकृतिक सम्पदाले भरीपूर्ण भएको हाम्रो देश नेपालमा वन जंगल अधिक भएको हुनाले बुट्टा बनाउन प्रयोग हुने कच्चा पदार्थ काठ स्वदेशी नै प्रयोग गर्न सकिन्छ । यस किसिमको व्यवसाय शुरु गर्न स-साना मेशिन औजार तथा हाते ज्यावलहरुको प्रयोग गर्न सकिन्छ ।

केही आकर्षक तथा लोकप्रिय बुडेन क्रयाफ्टहरु यस प्रकार रहेका छन् ।

- Three Carved Window
- Window with Peacock
- Peacock and eye window
- kunari window
- Dragon window
- Budhha Idol
- Cheepu Desisgn
- Chaityas
- Garudha
- Hiti manga
- Naga
- Eight auspicious Signs
- Window frame
- Photo frame

विभिन्न प्रकारका बुट्टा उत्पादन गर्न आवश्यक पर्ने यन्त्र तथा उपकरणहरु, विद्युत शक्ति इन्धन, वार्षिक उत्पादन क्षमता, आदिका बारेमा उद्योग खोल्नु पूर्व जानकारी दिन खोजिएको छ । उद्योगीहरुले उत्पादनको प्रकृति हेरी यन्त्र वा उपकरण छान्ने, तीनका इफिसियन्सी, उर्जा उपभोग र आर्थिक भारका बारेमा अग्रिम जानकारी समेत प्राप्त गर्न सक्छन् । आफूलाई आवश्यक पर्ने जनशक्ति, बैक बाट लिनु पर्ने ऋण तथा ब्याजका बारेमा, इन्सुरेन्स प्रिमियमका बारेमा सचेत रहन्छन् ।

उद्योगलाई आवश्यक पर्ने वार्षिक स्थीर खर्च, चल खर्च तथा भैपरिआउने खर्च, वार्षिक आमदानी नाफा नोक्सानीको आकलन समेत प्रस्तुत स्कीममा खुलाइ सम्पूर्ण उद्यमीहरुलाई सजिलो बनाइएको छ ।

अझै वातावरणीय प्रतिकूल प्रभावका बारेमा जडान गर्नु पर्ने संयन्त्र तथा उद्योगी स्वयं वातावरण प्रति चनाखो र सक्रिय हुन अपनाउनु पर्ने तथ्य समेत यस स्कीममा उल्लेख गरिएको छ । यस स्कीमले उत्पादन प्रकृया, वातावरणीय पक्ष तथा रोकथामका उपायहरु, कामदारको स्वास्थ्य तथा सुरक्षा, तालीम र अग्नी तथा विद्युतीय आकस्मिक घटनाका बारेमा समेत समेटेको छ ।

२. उत्पादन प्रकृया:

चिरान

काठको फर्निचर तयार गर्न आवश्यक कच्चा पदार्थ काठलाई विभिन्न साइजमा चिरान गर्ने ।

टुक्रा गर्ने

चिरान गरिएको काठलाई नाप नशसा बमोजिम टुक्रा गर्ने

काठमा बुट्टा तयार गर्ने

विभिन्न किसिमका मेशिनको प्रयोग गरेर टुक्रा काठमा बुट्टा तयार गर्ने

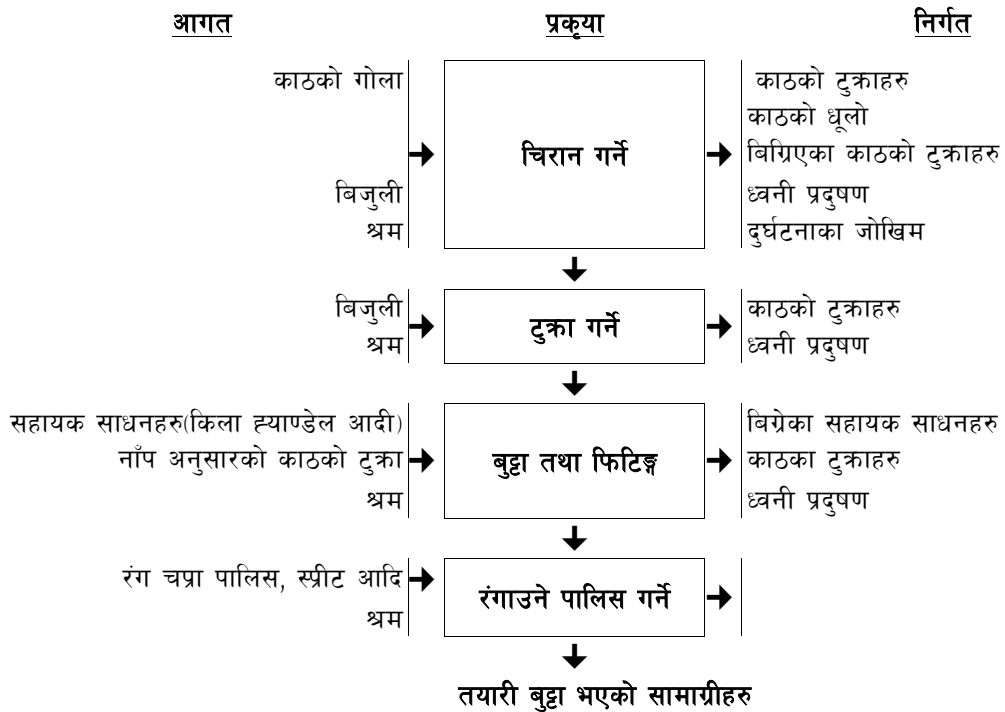
फर्निचर तयार गर्ने

विभिन्न साइजमा काटिएको काठको टुक्रालाई जोडी फर्निचर तयार गर्ने र उक्त तयार भएको सामाग्रीमा बुट्टाहरु जोडने ।

रंग तथा पालिस गर्ने

यसरी तयार गरिएको फर्निचर तथा बुट्टाहरुलाई आवश्यकता अनुसारको रंग तथा पालिस गर्ने ।

फर्निचर उत्पादन प्रकृया प्रवाह

३. वातावरणीय पक्ष

प्रदूषणको किसिम

प्रस्तुत उद्योगबाट खास गरी निम्नानुसारको खेर पदार्थको निस्काशन वा प्रदूषणबाट वातावरणमा असर पार्न सक्ने देखिन्छ ।

सि.नं.	प्रदूषणको किसिम	निस्कासन हुने बस्तुहरु
१	ठोस खेर पदार्थ	चिरानको क्रममा निस्कने काठको धूलो, तथा टुक्राहरु
२	तरल खेर पदार्थ	केही हुदैन
३	ध्वनी प्रदूषण	चिरान, बुट्टा बनाउन र जडान गर्ने प्रकृत्यामा केही मात्रामा ध्वनी उत्पन्न हुने हुन्छ ।
४	वायु प्रदूषण	केही गन्ध आउने

रोकथामका उपायहरु

सि.नं.	प्रदूषणको किसिम	रोकथामका उपायहरु
१	ठोस खेर पदार्थ	काठका टुक्राहरु र धूलो स्क्राप विक्री गर्न तथा फोहर काठको धूला बाल्नमा प्रयोग गर्न सकिन्छ
२	तरल खेर पदार्थ	
३	ध्वनी प्रदूषण	उत्पादनको क्रममा निस्कने आवाजबाट वातावरणमा पर्न सक्ने प्रभावलाई न्यूनीकरण गर्न निम्नानुसारको व्यवस्था गर्नुपर्ने हुन्छ । <ul style="list-style-type: none"> ➤ मेशिन जडान गर्दा फाउण्डेशन मजबुत गरी कम्पन कम गर्नु पर्छ । ➤ मेशिनमा ग्रीज लुब्रिकेन्टहरु लगाइ आवाज कम गर्नु पर्छ । ➤ कामदारहरुलाई एअर प्लग र अन्य सुरक्षात्मक उपकरणहरु को व्यवस्था गर्नु पर्छ । ➤ ध्वनी प्रदूषणका कारक मेशिनहरुलाई सेड भित्रमात्र संचालन गर्नु पर्छ ।
४	वायु प्रदूषण	उत्पादन कक्षमा एकजष्ट फ्यान आदीको व्यवस्थाले गर्दा प्रदूषित वायु बाहिर जाने हुनाले वायु प्रदूषण न्यून हुन्छ । धूलो नियन्त्रण गर्न डष्टकलेक्टरको व्यवस्था गर्नुपर्छ ।

सरसफाई

उद्योगबाट निस्कने खेर जाने ठोस पदार्थ काठका टुक्राहरु, काठको धूलो हुन । काठको टुक्रा तथा धूलो स्क्राप भेन्डरलाई विक्री गर्नु पर्छ । कारखाना मेशिनहरु सरसफाई गरी बेला बेलामा मर्मत सम्भार गर्नुपर्छ । साथै निम्न आचार संहिता अपनाउनु पर्दछ ।

- Good House Keeping Practice अपनाउनु पर्छ ।
- सकेसम्म किलाहरुलाई भुईँमा छरिनबाट रोक्नु पर्छ ।

कामदारहरुको स्वास्थ्य र सुरक्षा

कामदारहरुको स्वास्थ्य सुरक्षाको लागि प्राथमिक उपचारको व्यवस्था गर्नु पर्छ । मास्क, पन्जा जस्ता स्वास्थ्य सुरक्षाका साधनहरु उपलब्ध गराउनु पर्ने हुन्छ । कामदारहरुको स्वास्थ्य उपचारको लागि समय समयमा स्वास्थ्य परिक्षणको व्यवस्था गर्नु पर्छ ।

ध्वनी प्रदुषण:

मेशिन जडान गर्दा फाउण्डेशन मजबुत गर्नु पर्छ । जसले गर्दा मेशिन सचालन गर्दा कम्पन्न कम हुन्छ । मेशिनमा ग्रीज लुब्रिकेन्टहरु लगाई कम आवाज निस्कने बनाउन सकिन्छ । कामदारहरुलाई एअर प्लग र अन्य सुरक्षात्मक उपकरणहरु को व्यवस्था गर्न पर्ने हुन्छ । ध्वनी प्रदुषणका कारक मेशिनहरुलाई छुट्टै कोठा भित्रमात्र संचालन गर्नु पर्छ ।

ट्रेनिङ्ग:

कामदारहरुलाई आवश्यकता अनुसारको कामको तालिमको व्यवस्था गर्नु पर्छ ।

अग्नी तथा विद्युतिय आकस्मिक घटना:

अग्नी नियन्त्रण गर्न अग्नि निवारक सिलिण्डर कारखानामा राख्न प्राथमिकता दिनु पर्छ । विद्युतिय तार जडानमा तथा Earthing मा विषेश होसियारी अपनाउनु पर्छ ।

४. वुड कार्भिङ्ग सम्बन्धी अन्य विविध जानकारी

- क) काठको सामग्री बनाउँदा प्रयोग हुने काठ उच्च स्तरको प्रयोग गर्दा बनाएको सामग्रीलाई लामो समय सम्म राम्रो अवस्थामा राख्न सकिन्छ ।
- ख) प्रयोग हुने काठ पैठारी गर्दा वन विभाग तथा सरकारी निकायसँग समन्वय गर्नु अति आवश्यक हुन्छ ।
- ग) वुड कार्भिङ्ग सम्बन्धी सामग्री बनाउँदा विदेशमा समेत निर्यात गर्ने गरी बनाउनु पर्दछ, जसले गर्दा विदेशी मुद्रा आय आर्जन गर्न सजिलो हुन्छ ।

५. वुड कार्मिङ्ग सम्बन्धी केही Pictorial Views हरू

Worker making Handcraft

Pattern of wood carving

Hands Of Tibet

Wood Handcraft

Classical Wood Handcraft

Wood carving Tools

६. औद्योगिक स्किम

वुड कार्भिङ्ग

विभिन्न किसिमका फर्निचर तथा वुडेन हयान्डीक्राफ्ट उत्पादन गर्ने शहरी क्षेत्रहरु र आसपासका यातायात, विद्युत, सुलभ क्षेत्र दैनिक ८ घण्टा, वार्षिक ३०० दिन

१ परियोजनाको नाम

२ उत्पादन हुने वस्तु

३ कारखाना स्थापना हुने स्थान

४ वार्षिक काम गर्ने समय

५ कुल पूँजी लागनी

क) चालु पूँजी

ख) स्थिर पूँजी

८३८,४८६८०

१,३०८,०००।००

२,१४६,४८६।८०

६ वित्तिय संस्थाबाट ऋण

क) दिर्घकालिन ऋण

ख) अल्पकालिन ऋण

७८४,८००।००

५०३,०९२।०८

१,२८७,८९२।०८

७ मुनाफाको प्रतिफल प्रतिशतमा

क) कुल पूँजी लागनीमा

६१

६१

८ पार विन्दु

क) प्रतिशतमा

ख) मूल्यमा

४१

४,०५९,११५।७१

९ मुनाफा

क) वार्षिक आमदानी

ख) वार्षिक खर्च

१०,०००,०००।००

८,६८०,११५।२१

१,३१९,८८०।७९

१० रोजगारी

जनामा

१७

वुड कार्भिङ्ग

शहरी क्षेत्रहरू र आसपासका यातायात, विद्युत, सुलभ क्षेत्र

औद्योगिक स्कीम

स्थिर पूँजी विवरण	परिमाण	एकाई	दर	जम्मा	३३०,०००।००
१ जग्गा १ रोपनी	१	रोपनी	३०००००	३००,०००।००	
जग्गा विकास	१०	प्रतिशत		३०,०००।००	

२ निर्माण	परिमाण	एकाई	दर	जम्मा	५४५,०००।००
क) कारखाना (सेड) बफि	१०००	बर्ग फिट	३००	३००,०००।००	
ख) गोदाम घर	३००	बर्ग फिट	४००	१२०,०००।००	
ग) कार्यालय घर	१००	बर्ग फिट	७५०	७५,०००।००	
घ) विद्युत्तिकरण तथा स्यनाटरी				५०,०००।००	

३ मेशिन औजार	परिमाण	एकाई	दर	जम्मा	३४३,०००।००
क) सर्कुलर स	१	थान	२५,०००।००	२५,०००।००	
ख) थिक्नेश प्लेनर	१	थान	५०,०००।००	५०,०००।००	
ग) सर्फेस प्लेनर	१	थान	४०,०००।००	४०,०००।००	
घ) मेजरिङ टेप आदी	२	थान	५००।००	१,०००।००	
ङ) डिलमेशिन	२	थान	३,०००।००	६,०००।००	
च) ग्राण्डर मेशिन	१	थान	१०,०००।००	१०,०००।००	
छ) सिंगल लाइन बोर्डिङ मेशिन	२	थान	१२,०००।००	२४,०००।००	
ज) कारपेन्टी टुलबक्स	४	थान	३,०००।००	१२,०००।००	
झ) एडज ब्यान्डर मेशिन	१	थान	४०,०००।००	४०,०००।००	
ञ) स्ट्रेट गेज	१	थान	१५,०००।००	१५,०००।००	
ट) एल्लोग गेज	२	सेट	५,०००।००	१०,०००।००	
ठ) भी-टुल	२	सेट	९,०००।००	१८,०००।००	
ड) काम गर्न टेबुल	४	थान	३,०००।००	१२,०००।००	
ढ) इस्टकलैकटर, एडजस्ट पंखा आदी				२५,०००।००	
ण) हाते औजारहरू				५,०००।००	
त) मेशिन जडान तथा विद्युत्तिकरण				२५,०००।००	
थ) विविध				२५,०००।००	

४ फर्निचर तथा फिक्वर अफिस इकुम्पमेन्ट	५०,०००।००
५ उद्योग लगानी हुनु पुर्व खर्च	२५,०००।००
६ तथा उद्योग संचालन हुन अधिको खर्च	१५,०००।००

८ कुल स्थिर पूँजी १,३०८,०००।००

चालु पूँजी विवरण	परिमाण	एकाइ	जम्मा	८३८,४८६।८०
क) कच्चामाल मौज्दात	१५	दिन	३२९,७००।००	
ख) प्रशोधनमा रहने	३	दिन	८४,७९७।८०	
ग) तैयारी माल मौज्दात	१०	दिन	२८२,६५९।३३	
घ) उद्योगो विक्ति दिन	५	दिन	१४९,३२९।६७	
चालु पूँजी लगानी			८३८,४८६।८०	

क) कुल पूँजी लगानी	२,१४६,४८६।८०
ख) कुल स्थिर पूँजी लगानी	१,३०८,०००।००
ग) कुल चालु पूँजी लगानी	८३८,४८६।८०

वार्षिक उत्पादन खर्च
स्थिर खर्च

१	ह्रास कट्टी	परिमाण	एकाई	दर	जम्मा	७१,५५०।००
क)	भवन	५४५,०००।००	प्रतिशत	५	२७,२५०।००	
ख)	मेशिन औजार	३४३,०००।००	प्रतिशत	१०	३४,३००।००	
ग)	फर्निचर फिक्वर	५०,०००।००	प्रतिशत	२०	१०,०००।००	

२ विमा १ प्रतिशतले (स्थिर मुल्यमा जग्गाको मुल्य बाहेक) ९,७८०।००

३ ब्याज दिर्घकालिन ऋण	परिमाण	एकाई	दर	जम्मा	७८,४८०।००
	७८४,८००।००	प्रतिशत	१०	७८,४८०।००	७८,४८०।००

४	अप्रत्यक्ष कर्मचारी	परिमाण	एकाई	दर	जम्मा	६००,०००।००
क)	ब्यबस्थापक	१	जना	१५०००	१८०,०००।००	
ख)	लेखापाल	१	जना	८०००	९६,०००।००	
गं)	स्टोर किपर कम सेल्स म्यान	२	जना	८०००	१९२,०००।००	
घ)	पाले पियन	२	जना	५५००	१३२,०००।००	

५ कार्यालय खर्च १३२,०००।००

क) मसलन्द छुपाई अफिस समान	२०,०००।००
ख) भत्ता परिवहन	२०,०००।००
गं) मर्मत संभार	२०,०००।००
घ) दस्तुर महशुल	२०,०००।००
ड) भैपरी तथा अन्य	२५,०००।००
च) स्थिर विजुली खर्च १० केभीए	२७,०००।००

६ लेखा परिक्षण १०,०००।००

७ कुल स्थिर खर्च ९०९,८९०।००

चल खर्च विवरण

द	कच्चामाल	परिमाण	एकाई	दर	जम्मा	६,५९४,०००।००
क)	काठ	२५००	क्युफिट	२५००	६,२५०,०००।००	
ख)	सरेस मोविकोल	५००	केजी	१००	५०,०००।००	
ग)	स्प्रीट	१०००	लितर	७५	७५,०००।००	
घ)	चप्रा	३००	केजी	१३०	३९,०००।००	
ड)	किलाकाटा, कच्चा, छेस्कीन				२५,०००।००	
च)	खागसी, ताल्वा, हयाण्डल				२०,०००।००	
छ)	सनमाइका	२००	बर्गीफिट	१५०।००	३०,०००।००	
ज)	ग्लोभस	३०००	थान	३१।००	१०५,०००।००	

९	प्रत्यक्ष कामदार	परिमाण	एकाई	दर	जम्मा	९४८,०००।००
क)	सुपरभाइजर	१	जना	१२,०००।००	१२,०००।००	
ख)	दक्ष कामदार	४	जना	९,०००।००	४३,२००।००	
ग)	अर्धदक्ष कामदार	४	जना	७,५००।००	३०,०००।००	
घ)	सहायक कामदार	२	जना	६,५००।००	१३,०००।००	

११ जना

१० उत्पादन तथा अन्य खर्च

१८६,०००।००

क)	विद्युत महशुल	१०	केभिए	१२।५	१२५,०००।००
ख)	लुब्रिकेन्ट, डिजेल, आदी				१५,०००।००
ग)	मर्मत सम्भार				१५,०००।००
घ)	जगेडा पार्ट पूर्जा आदी				५,०००।००
ड)	अन्य				७,०००।००

११ ब्याज अल्पकालिन ऋण

परिमाण	एकाई	दर	जम्मा
५०३,०९२।०८	प्रतिशत	१०	५०,३०९।२९

५०,३०९।२९

१२ कुल चल खर्च

७,७७८,३०९।२९

१३ कुल वार्षिक उत्पादन खर्च

८,६८०,११९।२९

	आम्दानी विक्री विवरण	परिमाण	एकाई	दर	जम्मा	१०,०००,०००।००
क)	श्रीवर्षा	७५	थान	१५,०००।००	१,१२५,०००।००	
ख)	कमल (पुण्डरीका)	५०	थान	१५,०००।००	७५०,०००।००	
ग)	धोजा	७५	थान	१५,०००।००	१,१२५,०००।००	
घ)	चमारु	५०	थान	१५,०००।००	७५०,०००।००	
ड)	धर्म चक्र	७०	थान	१५,०००।००	१,०५०,०००।००	
च)	ढोकाका फेमहरु	१००	थान	१०,०००।००	१,०००,०००।००	
छ)	भ्यालका फेमहरु	२००	थान	५,०००।००	१,०००,०००।००	
ज)	पिलर बुट्टाहरु	१००	थान	२२,०००।००	२,२००,०००।००	
ख)	फर्निचर सामाग्री	२००	थान	५,०००।००	१,०००,०००।००	

मूनाफा

वार्षिक बिक्रीबाट आम्दानी

वार्षिक उत्पादन खर्च

१,३१९,८८०।७९
१०,०००,०००।००
८,६८०,११९।२९

७. वित्तीय विश्लेषण तालिका

पार विन्दु		
पार विन्दु	प्रतिशतमा	४१
पार विन्दु मूल्यमा		४,०५९,११५।७१
कच्चा पदार्थको मूल्य १० प्रतिशत बढेमा		
कच्चा मालको मूल्य		७,२५३,४००।००
कुल चल खर्च		८,४३७,७०९।२१
कुल स्थिर खर्च		९०१,८१०।००
विक्रीबाट आम्दानी		१०,०००,०००।००
पार विन्दु	प्रतिशतमा	५८
पार विन्दु कच्चा पदार्थको मूल्य १० प्रतिशत घटेमा		
कच्चा मालको मूल्य		५,९३४,६००।००
कुल चल खर्च		७,११८,९०९।२१
कुल स्थिर खर्च		९०१,८१०।००
विक्रीबाट आम्दानी		१०,०००,०००।००
पार विन्दु	प्रतिशतमा	३१
प्रतिफल विश्लेषण		
लगानीको प्रतिफल	प्रतिशतमा	६१
स्वलगानीको प्रतिफल	प्रतिशतमा	१५४

नगद प्रवाह विश्लेषण

वर्ष	वार्षिक उत्पादन	
	क्षमता	विक्रीबाट आम्दानी रु. मा
१ वर्ष	५०	५,०००,०००।००
२ वर्ष	६०	६,०००,०००।००
३ वर्ष	७०	७,०००,०००।००
४ वर्ष	८०	८,०००,०००।००
५ वर्ष	९०	९,०००,०००।००